

Sygn. akt III AUa 377/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 maja 2022 r.

Sąd Apelacyjny w W. III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SA Ewa Stryczyńska

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Beata Wachowicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 maja 2022 r. w W.

sprawy (...) Spółki z o.o. w W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.

o należności składkowe

na skutek apelacji (...) Spółki z o.o. w W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie XIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 7 czerwca 2017 r. sygn. akt XIII U 1223/15

I. oddala apelację;

II. zasądza od (...) Spółki z o.o. w W. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. kwotę 5400,00 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu apelacyjnym i w postępowaniu ze skargi kasacyjnej.

Ewa Stryczyńska

Sygn. akt III AUa 377/22

UZASADNIENIE

Decyzją z 5 czerwca 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W., powołując się na przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, określił wysokość zadłużenia z tytułu składek (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. w wysokości 53.301,31 zł, w tym na:

- ubezpieczenia społeczne za okres od kwietnia 2004r. do marca 2005r. w kwocie 18.603,38 zł oraz odsetki w kwocie 23.939 zł;

- ubezpieczenie zdrowotne za okres od kwietnia 2004r. do marca 2005r. w kwocie 3.410,69 zł oraz odsetki w kwocie 4.387 zł;

- Fundusz Pracy i Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od kwietnia 2004r. do marca 2005r. w kwocie 1.295,24 zł oraz odsetki w kwocie 1.666 zł.

(...) sp. z o.o. z siedzibą w W. w odpowiedzi na odwołanie wniosła o uchylenie zaskarżonej decyzji podnosząc, że zaskarżona decyzja

została wydana w czasie, gdy wymienione w niej należności uległy

przedawnieniu.

Wyrokiem z 7 czerwca 2017r. Sąd Okręgowy w W. XIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie (...) spółki z o.o. z siedzibą w W. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. z 5 czerwca 2015r. nr (...) i zasądził od odwołującej się spółki na rzecz organu rentowego kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Powyższe orzeczenie Sądu Okręgowego zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne: (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym 20 kwietnia 2004r. pod numerem KRS (...). Prezesem zarządu Spółki jest P. B..

Odwołująca się spółka dokonała zgłoszenia na druku ZUS o powstaniu obowiązku opłacania składek od 1 stycznia 2004r. o numerze REGON (...) za 15 pracowników. W związku z dwukrotnym złożeniem dokumentów zgłoszeniowych przez płatnika składek, ZUS pismem z 3 sierpnia 2004r. zwrócił się do Spółki o wyjaśnienie dokumentów zgłoszeniowych. 16 kwietnia 2004r. osoba upoważniona, J. K., zgłosiła do ZUS wnioski o połączenie dwóch kont płatnika składek i ZUS pismem z 2 lutego 2006r. zawiadomił płatnika składek o zmianie danych. 19 listopada 2004r. zostało złożone do ZUS zgłoszenie zmiany danych identyfikacyjnych Spółki dotyczące informacji o nadaniu numeru NIP (...), numer REGON i adres siedziby Spółki nie uległy zmianie.

Za dwa miesiące roku 2004, tj. za styczeń i luty, Spółka złożyła deklaracje rozliczeniowe i dokonała wpłaty na ubezpieczenia społeczne za styczeń i grudzień 2004r., na ubezpieczenie zdrowotne za styczeń, luty, marzec i grudzień 2004r., na FPiFGŚP za styczeń, luty, marzec i grudzień 2004r. W aktach organu rentowego brak jest deklaracji DRA od kwietnia 2004r. i ZUS z urzędu na podstawie deklaracji złożonej w lutym 2004r. naliczył należne składki za miesiące, za które nie były składane przez płatnika składek deklaracje. Biegła T. O., na potrzeby opracowywanej w sprawie opinii, zwracała się telefonicznie do pełnomocnika płatnika składek o udostępnienie deklaracji składanych do ZUS za okres od stycznia 2004r. do marca 2005r., jednak uzyskała informację, że płatnik składek nie posiada takich deklaracji.

Organ rentowy 25 stycznia 2006r. wystawił upomnienie na kwotę 30.776,80 zł na adres Spółki w W., (...), dotyczące zapłaty należności z tytułu nieopłaconych składek na:

- FUS za okres od lutego 2004r. do listopada 2005r. w kwocie 25.378,02 zł;
- FUZ za okres od kwietnia 2004r. do listopada 2005r. w kwocie 3.925,75 zł;
- FPiFGŚP za okres od kwietnia 2004r. do listopada 2005r. na kwotę 1.464,23 zł;
- koszty upomnienia 8,80 zł.

Ww. upomnienie zostało odebrane 30 stycznia 2006r. przez pracownika Spółki - A. Z. (1)

Następne upomnienia zostały wysłane do płatnika składek 6 kwietnia 2009r. Upomnienia dotyczyły następujących zaległości:

- z tytułu nieopłaconych składek na FUS za okres od lutego 2004r. do lipca 2007r. w kwocie 49.790,88 zł, w tym z tytułu składek 49.782,08 zł plus koszty upomnienia 8,80 zł;
- z tytułu nieopłaconych składek na FUZ za okres od lutego 2004r. do października 2007r. w kwocie 8.720,73 zł, w tym z tytułu składek 8.711,93 zł plus koszty upomnienia 8,80 zł;

- z tytułu nieopłaconych składek na FPiFGŚP za okres od 2 lutego 2004r. do października 2007r. w kwocie 2.587,21 zł, w tym z tytułu składek 2.578,41 zł plus koszty upomnienia 8,80 zł.

Przesyłka została odebrana 17 kwietnia 2009r. przez pracownika Spółki -A. Z. (1) i w związku z tym, z chwilą otrzymania upomnienia z dniem 18 kwietnia 2009r. został przerwany bieg przedawnienia - z treści upomnienia wynika, że organ rentowy wezwał płatnika składek do uregulowania należności i zmierzał do ściągnięcia długu.

ZUS od sierpnia 2009r. wysyłał zawiadomienia o zajęciu rachunku bankowego i tytuły wykonawcze na adres Spółki, ale w aktach organu rentowego brak jest dowodu potwierdzenia odbioru przez Spółkę, tzn. są dowody potwierdzenia odbioru, brak jest informacji, jakiej przesyłki one dotyczą. W złożonym zgłoszeniu przez Spółkę o zmianie danych brak jest informacji o zmianie siedziby Spółki.

Ponadto, 6 czerwca 2011r. organ rentowy przesłał decyzję nr (...) do P. B. jako członka zarządu Spółki za okres od kwietnia 2006r. do października 2007r. dotyczącą odpowiedzialności za zaległe należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne.

Organ rentowy 21 kwietnia 2015r. wystawił wobec Spółki następujące tytuły wykonawcze, które zostały jej doręczone (doręczenie zastępcze, art. 44 k.p.a.):

- (...) z 21 kwietnia 2015r. został wystawiony za listopad 2004r., styczeń 2005r. i kwiecień 2005r. na fundusz ubezpieczeń społecznych, dla których termin płatności przypadał odpowiednio na 16 grudnia 2004r., 16 lutego 2005r., i 16 maja 2005r. (data przedawnienia w przypadku niepodjęcia działań zmierzających do wyegzekwowania należności to odpowiednio 17 grudzień

2014r., 17 lutego 2015r. i 17 maja 2015r.). Jednakże na podstawie przedmiotowych okresów 26 października 2009r. nastąpiło wstrzymanie biegu terminu przedawnienia w związku z faktem, że doręczono do Spółki tytuły wykonawcze. Wstrzymanie biegu terminu przedawnienia trwało do 20 października 2010r., czyli do dnia wydania postanowienia Naczelnika (...) (...) w sprawie umorzenia wówczas prowadzonego postępowania egzekucyjnego. Następnie, przerwanie biegu terminu przedawnienia nastąpiło od 29 lipca 2015r., czyli daty doręczenia do zobowiązanego zawiadomienia o wszczęciu postępowania egzekucyjnego przez (...)w K. M. S. na podstawie ww. tytułu wykonawczego;

- (...) z 21 kwietnia 2015r. został wystawiony za październik 2005r., listopad 2005r. i grudzień 2005r. na fundusz ubezpieczeń społecznych, dla których termin płatności przypadał na 16 listopada 2005r., 16 grudnia 2005r. i 16 stycznia 2006r. (data przedawnienia w przypadku niepodjęcia działań zmierzających do wyegzekwowania należności to odpowiednio 17 listopad

2015r., 17 grudzień 2015r., 17 stycznia 2016r.). Jednakże za listopad 2005r. i grudzień 2005r. w dniu 26 października 2009r. nastąpiło wstrzymanie biegu terminu przedawnienia w związku z faktem, że doręczono do Spółki tytuły wykonawcze. Wstrzymanie biegu terminu przedawnienia trwało do 20 października 2010r., czyli do dnia wydania postanowienia (...)

(...) (...) w sprawie umorzenia wówczas postępowania egzekucyjnego. Następnie, przerwanie biegu terminu przedawnienia nastąpiło 29 lipca 2015r., czyli daty doręczenia do zobowiązanego zawiadomienia o wszczęciu postępowania egzekucyjnego przez (...)w K. M. S. na podstawie ww. tytułu wykonawczego;

- (...) z 21 kwietnia 2015r. został wystawiony za listopad 2004r., styczeń 2005r., kwiecień 2005r. na ubezpieczenie zdrowotne, dla których termin płatności przypadał odpowiednio na 16 grudnia 2004r., 16 lutego 2005r., i 16 maja 2005r. (data przedawnienia w przypadku niepodjęcia działań zmierzających do wyegzekwowania należności to odpowiednio 17 grudzień 2014 r., 17 lutego 2015 r., 17 maja 2015 r.). Jednakże na podstawie przedmiotowych okresów w dniu 26 października 2009r. nastąpiło wstrzymanie biegu terminu przedawnienia w związku z doręczeniem Spółce tytułów wykonawczych. Wstrzymanie biegu terminu przedawnienia trwało do 20 października 2010r.

czyli do dnia wydania postanowienia Naczelnika (...) (...) w sprawie umorzenia wówczas prowadzonego postępowania egzekucyjnego. Następnie, przerwanie biegu terminu przedawnienia nastąpiło od 29 lipca 2015r., czyli daty doręczenia do zobowiązanego zawiadomienia o wszczęciu postępowania egzekucyjnego przez (...) w K. M. S. na podstawie ww. tytułu wykonawczego;

- (...) z 21 kwietnia 2015r. został wystawiony za czerwiec 2005r., listopad 2005r. i grudzień 2005r. na ubezpieczenie zdrowotne, dla których termin płatności przypadał odpowiednio na 16 lipca 2005r., 16 grudnia 2005r. i 16 stycznia 2006r. (data przedawnienia w przypadku niepodjęcia działań zmierzających do wyegzekwowania należności to odpowiednio 17 listopad

2015r., 17 grudzień 2015r., 17 stycznia 2016r.). Jednakże za czerwiec 2005r. i listopad 2005r. w dniu 26 października 2009r. nastąpiło wstrzymanie biegu terminu przedawnienia w związku z doręczeniem Spółce tytułów wykonawczych. Wstrzymanie biegu terminu przedawnienia trwało do 20 października 2010r.

czyli do dnia wydania postanowienia Naczelnika (...) (...) w sprawie umorzenia wówczas prowadzonego postępowania egzekucyjnego. Następnie, przerwanie biegu terminu przedawnienia nastąpiło od dnia 29 lipca 2015r., czyli daty doręczenia do zobowiązanego zawiadomienia o wszczęciu postępowania egzekucyjnego przez (...) w K. M. S. na podstawie ww. tytułu wykonawczego;

- (...) z 21 kwietnia 2015r. został wystawiony za listopad 2004r., kwiecień 2005r. i maj 2005r. na Fundusz Pracy i Fundusz

Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, dla których termin płatności przypadał odpowiednio na 16 grudnia 2004r., 16 maja 2005r. i 16 lipca 2005r.

(data przedawnienia w przypadku niepodjęcia działań zmierzających do wyegzekwowania należności to odpowiednio 17 grudzień 2014r., 17 maja 2015r. i 17 lipca 2015 r.). Jednakże na podstawie przedmiotowych okresów 26

października 2009r. nastąpiło wstrzymanie biegu terminu przedawnienia w związku z faktem, że doręczono Spółce tytuły wykonawcze. Wstrzymanie biegu terminu przedawnienia trwało do 20 października 2010r. czyli do dnia wydania postanowienia Naczelnika (...) (...)

(...) w sprawie umorzenia wówczas prowadzonego postępowania egzekucyjnego. Następnie, przerwanie biegu terminu przedawnienia nastąpiło od 29 lipca 2015r., czyli daty doręczenia do zobowiązanego zawiadomienia o wszczęciu postępowania egzekucyjnego przez (...) w K. M. S. na podstawie ww. tytułu wykonawczego;

- (...) z 21 kwietnia 2015r. został wystawiony za listopad 2005r. i grudzień 2005r. na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych

Świadczeń Pracowniczych, dla których termin płatności przypadał na 16 grudnia

2005r. i 16 stycznia 2006r. (data przedawnienia w przypadku niepodjęcia działań zmierzających do wyegzekwowania należności to odpowiednio 17 grudzień

2015r. i 17 stycznia 2016r.). Jednakże za listopad 2005r. w dniu 26 października 2009r. nastąpiło wstrzymanie biegu terminu przedawnienia w związku z faktem,

że doręczono Spółce tytuły wykonawcze. Wstrzymanie biegu terminu przedawnienia trwało do 20 października 2010r. czyli do dnia wydania postanowienia Naczelnika (...) (...) w sprawie umorzenia wówczas prowadzonego postępowania

egzekucyjnego. Następnie, przerwanie biegu terminu przedawnienia nastąpiło od 29 lipca 2015r., czyli daty doręczenia do zobowiązanego zawiadomienia o wszczęciu postępowania egzekucyjnego przez (...) w K. M. S. na podstawie ww. tytułu wykonawczego.

Wobec braku uregulowania ww. należności, organ rentowy zaskarżoną decyzją z 5 czerwca 2015r. określił wysokość zadłużenia z tytułu składek (...)

(...) sp. z o.o. z siedzibą w W. w wysokości 53.301,31 zł, w tym na:

- ubezpieczenia społeczne za okres od kwietnia 2004r. do marca 2005r. w kwocie 18.603,38zł oraz odsetki w kwocie 23.939 zł;

- ubezpieczenie zdrowotne za okres od kwietnia 2004r. do marca 2005r. w kwocie 3.410,69 zł oraz odsetki w kwocie 4.387 zł;

- Fundusz Pracy i Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych od kwietnia 2004r. do marca 2005r. w kwocie 1.295,24 zł oraz odsetki w kwocie 1.666 zł.

Celem ustalenia kwoty zadłużeń (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, składek na ubezpieczenia zdrowotne oraz składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych na dzień wydania decyzji - Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego do spraw rachunkowości.

Biegła z zakresu rachunkowości T. O. w opinii z 27 grudnia 2016r. po dokonaniu szczegółowej i wyczerpującej analizy zgromadzonych

w sprawie dokumentów, ustaliła kwotę zadłużenia Spółki na dzień wydania decyzji, tj. 5 czerwca 2015r. w wysokości 29.639,53 zł. Według dokonanego przez biegłą rozliczenia konta płatnika składek i biorąc pod uwagę datę przerwania okresu przedawnienia (tj. z dniem pokwitowania odbioru zawiadomienia o zadłużeniu z tytułu składek z 30 stycznia 2006r., następnie wezwano pokwitowano 17 kwietnia 2009r.) kwota zadłużenia wyniosła ogółem 29.639,53 zł, w tym składki 29.258,23 zł, koszty upomnienia 381,30 zł. Z kwoty ogółem przypada na:

- FUS ogółem 24.539,95 zł (obejmuje składki za okres od lutego 2004r. do listopada 2004r., od stycznia 2005r. do marca 2005r. w kwocie 24.237,45 zł, koszty upomnienia 302,50 zł);

- FUZ ogółem 3.704,11 zł (obejmuje składki za okres od kwietnia 2004r. do listopada 2004r., od stycznia 2005r. do marca 2005r. w kwocie 3.636,91 zł, koszty upomnienia 67,20 zł);

- FPiFGŚP ogółem 1.451,07 zł (obejmuje składki za okres od kwietnia 2004r. do listopada 2004r., od stycznia 2005r. do marca 2005r. w kwocie 1.383,87 zł, koszty upomnienia 11,60 zł).

Biegła nie uwzględniła kwoty odsetek, ponieważ kwota ulegnie zmianie z chwilą dokonania zapłaty. Zdaniem biegłej, od daty otrzymania pierwszego wezwania do zapłaty składek za okres od lutego 2004r. do listopada 2005r., został przerwany 10-letni okres przedawnienia. Termin zapłaty składek za miesiąc luty 2004r. ustalono na dzień 15 marca 2004r., a upomnienie pokwitowano 30 stycznia 2006r. W ocenie biegłego, decyzja ZUS z 5 czerwca 2015r. winna obejmować również zadłużenie z tytułu niepłaconych składek na FUS jeszcze za miesiąc luty i marzec 2004 r., ponieważ nie upłynął 10-letni okres przedawnienia, licząc od daty pokwitowania upomnienia, tj. od 30 stycznia 2006r. Zdaniem biegłej, zarzut stawiany przez płatnika składek dotyczący przedawnienia zadłużenia, jest nieuzasadniony.

Opinia ta nie była kwestionowana przez strony.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy oraz w aktach rentowych. W ocenie Sądu Okręgowego treść dokumentów nie budziła wątpliwości. Zdaniem Sądu Okręgowego, zeznania świadka A. Z. były niewiarygodne i nastawione na osiągnięcie pozytywnego dla Spółki rozstrzygnięcia sądowego, pozostawały one również w sprzeczności z dokumentami zgromadzonymi w aktach sprawy, w tym potwierdzeniami odbioru korespondencji z ZUS, natomiast zeznania M. M. nie wносиły nic nowego do sprawy.

Podstawę tak ustalonego stanu faktycznego stanowiła również opinia biegłego z zakresu rachunkowości T. O., która nie została przez strony zakwestionowana. Sąd Okręgowy nie znalazł również podstaw do jej kwestionowania. Opinia ta została wydana zgodnie z wiedzą specjalistyczną, a wnioski w niej zawarte były logiczne i nie pozostawały w sprzeczności z pozostałym materiałem dowodowym. Z opinii tej jednoznacznie wynikała

kwoty zadłużeń (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, składek na ubezpieczenia zdrowotne oraz składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych na dzień wydania decyzji.

Według Sądu Okręgowego ten materiał dowodowy był przekonujący oraz rzetelny. Dlatego Sąd Okręgowy uznał go za wiarygodną podstawę ustaleń faktycznych.

Uwzględniając powyższe ustalenia Sąd Okręgowy zważył, że odwołanie (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. nie zasługiwało na uwzględnienie.

Na wstępie Sąd Okręgowy wskazał, że spór w przedmiotowej sprawie sprowadzał się do ustalenia czy odwołująca się spółka jest dłużnikiem organu rentowego z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w określonym w zaskarżonej decyzji okresie. Odwołująca się

spółka nie kwestionowała przy tym zasadności opłacenia ww. składek, podnosiła jednak zarzut przedawnienia tych należności.

Sąd Okręgowy zaznaczył, że do ustawowych kompetencji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych należy realizacja przepisów o ubezpieczeniach społecznych, w szczególności stwierdzanie i ustalanie obowiązku ubezpieczeń społecznych. W myśl art. 83 ust. 1 pkt 1-3 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009r., nr 205, poz. 1585 ze zm., dalej jako: „ustawa systemowa”), Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących w szczególności: zgłaszania do ubezpieczeń społecznych; przebiegu ubezpieczeń; ustalania wymiaru składek i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu składek.

Stosownie do art. 24 ust. 4 ustawy systemowej (w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2011r.), należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 10 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5-6. Przy czym, bieg terminu przedawnienia zostaje zawieszony od dnia podjęcia pierwszej czynności zmierzającej do wyegzekwowania należności z tytułu składek, o której dłużnik został zawiadomiony, do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego (art. 24 ust. 5b ustawy systemowej).

Czynnością zmierzającą do ściągnięcia należności jest niewątpliwie wystawienie tytułu wykonawczego przez właściwy organ, ale za czynności zmierzające do ściągnięcia należności mogą być uznane również inne czynności, tj. orzeczenia, pisma kierowane do strony itp., z których treści czy uzasadnienia wynika bezpośrednio, że zmierzają one do ściągnięcia należności (por. wyrok WSA w Szczecinie z 19 lipca 2016r., sygn. I SA/Sz 637/16, Legalis nr 1547237).

Doręczenie upomnienia jest pierwszą czynnością zmierzającą do wyegzekwowania należności z tytułu składek, o której dłużnik został zawiadomiony w rozumieniu art. 24 ust. 5b ustawy z dnia 13 października 1998r.

o systemie ubezpieczeń społecznych. Zaistniała zatem przesłanka powodująca zwieszenie biegu terminu przedawnienia (por. wyrok WSA w Poznaniu z 14 lipca 2011r., sygn. I SA/Po 829/10, Legalis nr 363843).

W ocenie Sądu Okręgowego, wbrew stanowisku odwołującej się spółki, w okolicznościach niniejszej sprawy nie doszło do przedawnienia należności składkowych.

Zdaniem Sądu Okręgowego nie budziło wątpliwości, że organ rentowy 25 stycznia 2006r. wystawił upomnienie na kwotę 30.776,80 zł na adres Spółki w W., (...), dotyczące zapłaty należności z tytułu nieopłaconych składek na: FUS za okres od lutego 2004r. do listopada 2005r. w kwocie 25.378,02 zł; FUZ za okres od kwietnia 2004r. do listopada 2005r. w kwocie 3.925,75 zł; FPIFGŚP za okres od kwietnia 2004r. do listopada 2005r. na kwotę 1.464,23 zł; koszty upomnienia 8,80 zł. Ww. upomnienie zostało odebrane 30 stycznia 2006r. przez pracownika Spółki -A. Z., która była uprawniona do obioru korespondencji Spółki. Następne upomnienia, zostały wysłane do płatnika składek 6 kwietnia

2009r. Upomnienia dotyczyły następujących zaległości: z tytułu nieopłaconych składek na FUS za okres od lutego 2004r. do lipca 2007r. w kwocie 49.790,88 zł, w tym z tytułu składek 49.782,08 zł plus koszty upomnienia 8,80 zł; z tytułu nieopłaconych składek na FUZ za okres od lutego 2004r. do października 2007r. w kwocie 8.720,73 zł, w tym z tytułu składek 8.711,93 zł plus koszty upomnienia 8,80 zł; z tytułu nieopłaconych składek na FPiFGŚP za okres od 2 od lutego 2004r. do października 2007r. w kwocie 2.587,21 zł, w tym z tytułu składek 2.578,41 zł plus koszty upomnienia 8,80 zł. Przesyłka została odebrana 17 kwietnia 2009r. przez pracownika Spółki -A. Z.. Z treści ww. upomnień wynikało, że organ rentowy wezwał płatnika składek do uregulowania należności i zmierzał do ściągnięcia długu.

W ocenie Sądu Okręgowego, zwrotne potwierdzenia odbioru ww. przesyłek, były wystarczające do wykazania, że doszło do zawieszenia biegu przedawnienia

zgodnie z art. 24 ust. 5b ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy uznał, że odwołująca się spółka posiadała zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne za oraz Fundusz Pracy i Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych od kwietnia 2004r. do marca 2005r. Wysokość tego zadłużenia została natomiast prawidłowo ustalona przez organ rentowy, co znajdowało potwierdzenie w niekwestionowanej przez strony opinii biegłego z zakresu rachunkowości.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 47714 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł, jak w punkcie 1. sentencji wyroku.

Podstawę prawną rozstrzygnięcia o kosztach stanowił art. 98 k.p.c., mocą którego Sąd Okręgowy zasądził od odwołującej się spółki na rzecz organu rentowego (jako strony wygrywającej) zwrot kosztów zastępstwa prawnego.

Sąd Okręgowy miał w tym zakresie na uwadze, że zgodnie z uchwałą składu 7 sędziów Sądu Najwyższego - Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z 20 lipca 2016r., sygn. III UZP 2/16, której nadano moc zasady prawnej - sprawy o ustalenie zakresu ubezpieczenia społecznego mają charakter majątkowy. Wobec powyższego, przy ustalaniu wynagrodzenia pełnomocnika zastępowanej strony miała zastosowanie reguła wyrażona w § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy

prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013r., poz. 490) w brzmieniu obowiązującym do 31 lipca 2015r., tj. w dacie wniesienia odwołania. Z tych względów koszty zastępstwa procesowego należało ustalić w oparciu o wartość przedmiotu sprawy, w związku z czym stawka minimalna kosztów zastępstwa procesowego wynosiła 3.600 zł (§ 6 pkt 6 ww. rozporządzenia). Odwołująca się spółka wnosząc sprawę do Sądu Okręgowego musiała się liczyć z tym, że w przypadku przegrania sprawy będzie zobowiązana do poniesienia takiego wydatku. W związku z powyższym Sąd Okręgowy orzekł, jak w punkcie 2. Wyroku.

Od powyższego wyroku apelację wniosła (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. zastępowana przez profesjonalnego pełnomocnika, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając Sądowi Okręgowemu naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

1) art. 24 ust. 5b ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, przez jego błędne zastosowanie i przyjęcie, że w sprawie nastąpiło zawieszenie biegu

terminu przedawnienia, podczas gdy ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że odwołująca się spółka nie została skutecznie zawiadomiona o czynnościach zmierzających do wyegzekwowania należności z tytułu składek, w związku z czym przedawnienie nastąpiło;

b) art.24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2011r.), poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że w sprawie nie upłynął termin przedawnienia, podczas gdy w rzeczywistości termin ten upłynął.

W związku z powyższym pełnomocnik odwołującej się spółki wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości, poprzez uwzględnienie odwołania odwołującej się spółki i uchylenie decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. z 5 czerwca 2015r. nr (...) oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującej się spółki kosztów zastępstwa procesowego; ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpatrzenia.

Jednocześnie pełnomocnik odwołującej się spółki wniósł o zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującej się spółki kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu apelacji pełnomocnik odwołującej się spółki wskazał, że do przerwania biegu terminu przedawnienia zobowiązania niezbędne jest nie tylko podjęcie czynności zmierzającej do wyegzekwowania należności z tytułu składek, ale także poinformowanie o tym fakcie dłużnika. Nie wystarczy samo zajęcie rachunku bankowego podatnika, konieczne jest także właściwe zawiadomienie go o dokonanej czynności (zob. wyrok NSA z 28 czerwca 2006r., sygn. II FSK 734/05). Tymczasem jak zauważył Sąd Okręgowy „ZUS od sierpnia 2009r. wysyłał zawiadomienia o zajęciu rachunku bankowego i tytuły wykonawcze na adres Spółki, ale w aktach organu rentowego brak jest dowodu potwierdzenia odbioru przez Spółkę, tzn. są dowody potwierdzenia odbioru, brak jest informacji, jakiej przesyłki one dotyczą. W złożonym zgłoszeniu przez Spółkę o zmianie danych brak jest informacji o zmianie siedziby Spółki” zatem trudno w przedmiotowej sprawie mówić o spełnieniu przez ZUS w terminie przesłanek ustawowych w zakresie właściwego zawiadomienia odwołującej się spółki o podjętych czynnościach zmierzających bezpośrednio do wyegzekwowania należności.

Czynnością zmierzającą do ściągnięcia należności jest też wystawienie tytułu wykonawczego przez właściwy organ. Jednak brak wiedzy dłużnika na temat tej czynności powoduje, że przesłanka ta nie może skutecznie doprowadzić do zawieszenia biegu przedawnienia (wyrok WSA w Warszawie z 9 grudnia 2009r., sygn. V SA/Wa 1479/09, Lex nr 583503). Zatem w ocenie pełnomocnika odwołującej się spółki, również sam fakt wystawienia przez organ rentowy wobec odwołującej się spółki tytułów wykonawczych nie powodował wstrzymania biegu terminu przedawnienia. Z akt sprawy nie wynika bowiem, że odwołująca się spółka została prawidłowo zawiadomiona o wystawionych tytułach wykonawczych.

Pełnomocnik odwołującej się spółki nie zgodził się również z twierdzeniem Sądu Okręgowego, że upomnienie z 25 stycznia 2006r. jest pierwszą czynnością zmierzającą bezpośrednio do wyegzekwowania należności z tytułu składek. Pismo takie bowiem, mające charakter informacyjny oraz przypominający o

zaległości, nie stanowiło czynności bezpośrednio zmierzającej do egzekwowania należności.

W ocenie pełnomocnika odwołującej się spółki nastąpiło zatem przedawnienie roszczeń wobec odwołującej się spółki, stosownie do treści art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Z uwagi na powyższe okoliczności, wydana decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Inspektoratu (...) z 5 czerwca 2015r. powinna zostać uchylona.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika wniósł o oddalenie w całości apelacji płatnika składek i zasądzenie od odwołującej się spółki na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję według norm przewidzianych.

W uzasadnieniu apelacji pełnomocnik organu rentowego wskazał, że stanowisko płatnika składek zawarte w apelacji nie zasługuje na uwzględnienie.

Na aprobatę zasługuje twierdzenie Sądu Okręgowego, że czynnością zmierzającą do wyegzekwowania należności z tytułu składek w myśl art. 24 ust. 5b ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest upomnienie. Organ powołał

się w tej kwestii na stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 25 lutego 2013r., sygn. III AUa 1025/12, który stwierdził, że art. 15 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji przewiduje, że egzekucja administracyjna może być wszczęta, jeżeli wierzyciel, po upływie terminu do wykonania przez zobowiązanego obowiązku, przesłał mu pisemne upomnienie, zawierające wezwanie do wykonania obowiązku z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego. Postępowanie egzekucyjne może być wszczęte dopiero po upływie 7 dni od dnia doręczenia tego upomnienia. Z treści tego przepisu wynika, że, co do zasady, nie może być wszczęte postępowanie egzekucyjne w administracji bez wcześniejszego doręczenia ww. upomnienia. Postępowanie rozpoczęte bez dopełnienia tego obowiązku podlega umorzeniu. Wobec czego, upomnienie to należy uznać za obligatoryjny element postępowania egzekucyjnego, bez którego egzekucja skutecznie nie może być wszczęta i prowadzona. Jest więc ono pierwszą i do tego konieczną czynnością zmierzającą do wyegzekwowania należności z tytułu składek, skoro bez doręczenia upomnienia wszczęcie postępowania egzekucyjnego nie byłoby możliwe. Należy zatem uznać, że w niniejszej sprawie doręczenie upomnienia z 25 stycznia 2006r. przerwało bieg terminu przedawnienia.

Wyrokiem z 10 maja 2019r. Sąd Apelacyjny w W. III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1.

oraz poprzedzając go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. z 5 czerwca 2015r. nr (...) w ten sposób, że stwierdził, iż (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. nie

jest dłużnikiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz

pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych; zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 2. w ten sposób, zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. na rzecz (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. zwrot kosztów zastępstwa prawnego polecając szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu w Sądzie Okręgowym

w W.; zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. na rzecz (...) sp. z o.o. w W. zwrot kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu apelacyjnym polecając szczegółowe wyliczenie tych kosztów referendarzowi sądowemu w Sądzie Okręgowym w Warszawie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego apelacja (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. nie zasługiwała na uwzględnienie, ponieważ Sąd Okręgowy

dopuszczył się zarzucanego mu naruszenia art.24 ust. 4 i ust. 5b ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych błędnie uznając, że doszło do zawieszenia biegu

terminu przedawnienia składek i w konsekwencji nie upłynął termin przedawnienia.

Zgodnie z art. 15 § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2017 r., poz. 1201 ze zm.), egzekucja administracyjna może być wszczęta, jeżeli wierzyciel po upływie terminu do wykonania przez zobowiązanego obowiązku, przesłał mu pisemne upomnienie, zawierające wezwanie do wykonania obowiązku z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę postępowania administracyjnego, chyba że przepisy szczególne inaczej stanowią. Postępowanie egzekucyjne może być wszczęte dopiero po upływie 7 dni od dnia doręczenia tego upomnienia. Celem tego unormowania jest dążenie do dobrowolnego wykonania już istniejącego obowiązku poprzez uświadomienie zobowiązanemu następstw jego niezrealizowania. Omawiana instytucja stanowi w istocie kontynuację wyrażonego w postępowaniu typu administracyjnego założenia, że nakłonienie zobowiązanego do wykonania ciężącego na nim obowiązku spowoduje realizację obowiązku przy możliwie najmniejszych uciążliwościach dla zobowiązanego. Upomnienie nie przypomina o obowiązku, ale powinności jego wykonania. Upomnienie zobowiązanego przez wierzyciela nie jest czynnością dokonywaną w postępowaniu egzekucyjnym (por. uzasadnienie wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wielkopolskim z 18 lipca 2018r., sygn. II SA/Go 255/18). Ze stwierdzenia zawartego w art. 15 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym, że pisemne upomnienie wierzyciela skierowane do zobowiązanego zawiera wezwanie do wykonania obowiązku z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego, wynika wprost, że upomnienie jest czynnością wierzyciela poprzedzającą wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Upomnienie ma walor czysto

informacyjny, przypomina bowiem zobowiązaniu o konieczności wykonania nałożonego na niego obowiązku oraz wskazuje na konsekwencje niewykonania obowiązku - wszczęcie egzekucji administracyjnej (P. Marek, Komentarz do art. 15 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, System Informacji Prawniczej Lex).

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny stwierdził, że upomnienie z 25 stycznia 2006r. bez względu na to czy i kiedy zostało skutecznie doręczone odwołującej

się spółce, nie mogło być uznane za pierwszą czynność egzekucyjną zmierzającą do wyegzekwowania należności z tytułu składek, a o której to czynności mowa w art. 24 ust. 5b ustawy systemowej. Jest to czynność poprzedzająca czynność, o której mowa w powołanym artykule. Upomnienie należy zakwalifikować do kategorii działań faktycznych o charakterze materialno-technicznym. Nie stanowi ono sensu stricto czynności w postępowaniu egzekucyjnym, a tym bardziej nie jest środkiem egzekucyjnym. Po pierwsze jest to czynność wykonywana przez wierzyciela, a nie przez organ egzekucyjny, a po drugie cel upomnienia różni się od celu postępowania egzekucyjnego, które zmierza już bezpośrednio do przymusowego wyegzekwowania świadczenia, nie zaś do skłonienia zobowiązanego do dobrowolnego wykonania obowiązku.

Upomnienie, o którym mowa w art. 15 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji nie jest czynnością, o której mowa w art. 24 ust.

5b ustawy systemowej, a tym samym nie zawiesza biegu terminu przedawnienia.

Przez pierwszą czynność zmierzającą do wyegzekwowania należności z tytułu składek, o której mowa w art. 24 ust. 5b ustawy systemowej, należy rozumieć czynność zmierzającą bezpośrednio związaną z postępowaniem egzekucyjnym, jaką może być np. wystawienie tytułów wykonawczych, zajęcie wynagrodzenia, czyli czynności sensu stricto egzekucyjne.

Takiego charakteru nie ma upomnienie z 25 stycznia 2006r.

Sąd Apelacyjny zaznaczył, że organ rentowy nie wykazał aby przed wydaniem skarżonej decyzji została skutecznie doręczona informacja do odwołującej się spółki o wszczęciu postępowania egzekucyjnego, na co zwrócił również uwagę Sąd Okręgowy podnosząc, że brak jest informacji jakich

przesyłek dotyczą zwrotne potwierdzenia odbioru korespondencji kierowanej do odwołującej się spółki od sierpnia 2009r. W piśmie z 4 listopada 2015r. organ rentowy przyznał, że kolejną czynnością zmierzającą do wyegzekwowania należności było dopiero wystawienie tytułów wykonawczych 21 kwietnia 2015r., które zostały odebrane przez płatnika w trybie art. 44 k.p.a. poprzez awizowanie przesyłki. Doręczenie to nastąpiło po terminie 10 letniego przedawnienia liczonego od daty wymagalności ostatnich z dochodzonych składek (za marzec 2005r.), a więc po 10 latach liczonych od 15 kwietnia 2015r.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny uznał, że nie doszło do skutecznego zawieszenia terminu przedawnienia dochodzonych składek, a tym samym doszło do ich przedawnienia stosownie do art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych. W związku z tym, kierując się treścią art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok, o kosztach orzekając na podstawie art. 98 k.p.c. i art. 108 § 1 zd. 2 k.p.c.

Od powyższego wyroku skargę kasacyjną wniósł Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając Sądowi Apelacyjnemu naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 24 ust. 5b i art. 24 ust. 4 ustawy

z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016r., poz. 963 ze zm.), poprzez uznanie, że sporne składki uległy przedawnieniu, bowiem upomnienie, o którym mowa w art. 15 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji nie jest czynnością, o której

mowa w art. 24 ust. 5b ustawy systemowej, a tym samym nie zawiesza biegu terminu przedawnienia.

W związku z powyższym pełnomocnik organu rentowego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i rozstrzygnięcie co do istoty sprawy poprzez oddalenie odwołania oraz o zasądzenie od odwołującej się spółki na rzecz

organu rentowego kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych oraz zasądzenie od odwołującej się spółki na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego przed Sądem pierwszej i drugiej instancji według norm przepisanych. Ponadto, pełnomocnik organu rentowego wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. zastępowana przez profesjonalnego pełnomocnika wniosła o odrzucenie skargi kasacyjnej bądź nieprzyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, bądź oddalenie skargi kasacyjnej i zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującej się spółki kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego przez profesjonalnego pełnomocnika według norm prawem przepisanych na etapie postępowania toczącego się przed Sądem Najwyższym.

Sąd Najwyższy wyrokiem z 25 listopada 2021r. w sprawie o sygn. II USKP 82/21 uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy przypomniał jak na przestrzeni lat zmieniały się przepisy dotyczące przedawnienia należności składkowych i konkludując stwierdził, że przedawnienie należności składkowych należy oceniać według stanu prawnego, który obowiązywał w dniu upływu terminu przedawnienia, uwzględniając zdarzenia powodujące nierozpoczęcie, zawieszenie lub przerwanie biegu tego terminu, a także podjęte działania mające wpływ na wydłużenie terminu wymagalności należności.

Wskazał, że w niniejszej sprawie, w brzmieniu obowiązującym w okresie objętym zaskarżoną decyzją, art. 24 ust. 4 ustawy systemowej stanowił, że należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 10 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5-5d, zaś zgodnie z art. 24 ust. 5b, bieg terminu przedawnienia zostaje zawieszony od dnia podjęcia pierwszej czynności zmierzającej do wyegzekwowania należności z tytułu składek, o której dłużnik został zawiadomiony, do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego.

Sąd Najwyższy zaznaczył, że w kontekście powyższej regulacji ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wyłania się problem kwalifikowania, jako pierwszej czynności zmierzającej do wyegzekwowania należności z tytułu składek, upomnienia, o jakim mowa w art. 15 § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2020 r., poz. 1427 ze zm.).

Sąd Najwyższy wskazał, że na gruncie zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne ustawodawca przyjął, że do zawieszenia biegu terminu przedawnienia wystarczające jest podjęcie czynności zmierzającej do wyegzekwowania zaległości. Czynnością zmierzającą do ściągnięcia należności jest niewątpliwie wystawienie tytułu wykonawczego przez właściwy organ, ale za czynności zmierzające do ściągnięcia należności mogą być uznane również inne czynności, tj. orzeczenia, pisma kierowane do strony itp., z których treści czy uzasadnienia wynika bezpośrednio, że zmierzają one do ściągnięcia należności. Taką czynnością jest doręczenie upomnienia z zagrożeniem wszczęcia postępowania egzekucyjnego w rozumieniu art. 15 § 1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Z treści tego przepisu wynika, że postępowanie egzekucyjne nie może być wszczęte bez wcześniejszego doręczenia upomnienia, w związku z czym jest to warunek obligatoryjny i konieczny do tego, by w sposób skuteczny prowadzić egzekucję. Jest więc ono pierwszą i do tego konieczną czynnością zmierzającą do wyegzekwowania należności z tytułu składek, skoro bez doręczenia upomnienia wszczęcie postępowania egzekucyjnego nie byłoby możliwe. Czynność ta mieści się zatem w dyspozycji art. 24 ust. 5b ustawy systemowej. Innymi słowy - doręczenie takiego upomnienia zawiesza bieg terminu przedawnienia do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego. Za słusznością takiego stanowiska przemawia porównanie treści art. 24 ust. 5b ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z brzmieniem art. 70 § 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2020 r., poz. 1325 ze zm.). Na gruncie zobowiązań podatkowych ustawodawca wyraźnie

wskazał, że bieg terminu przedawnienia przerywa dopiero zastosowanie środka egzekucyjnego, o którym podatnik został zawiadomiony. Tymczasem na gruncie zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne ustawodawca przyjął, że do zawieszenia biegu terminu przedawnienia wystarczające jest podjęcie czynności zmierzającej do wyegzekwowania zaległości. Taką czynnością jest doręczenie upomnienia z zagrożeniem wszczęcia postępowania egzekucyjnego w rozumieniu art. 15 § 1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 25 lutego 2013r., sygn. III AUa 1025/12, LEX nr 1293634; wyrok WSA w Olsztynie z 19 maja 2021r., sygn. I SA/OI 205/21, LEX nr 263190205; wyroki WSA w Poznaniu z 14 lipca 2011r., sygn. I SA/Po 829/10, LEX nr 1150528; z 29 marca 2017r., sygn. III SA/Po 1193/16 i z 21 listopada 2019r., sygn. III SA/Po 608/19; wyrok WSA w Szczecinie z 19 lipca 2016r., sygn. I SA/Sz 637/16, LEX nr 2116066; wyrok WSA w Bydgoszczy z 20 marca 2018 r., sygn. I SA/Bd 132/18, LEX nr 2495360; wyrok WSA w Gliwicach z 4 grudnia 2019r., sygn. I SA/Gl 768/19, LEX nr 2758598; wyrok WSA w Krakowie z 24 czerwca 2021r., I SA/Kr 598/21, LEX nr 3214265). Pogląd ten ugruntowany jest również w literaturze przedmiotu (M. Bartoszevska (w:) Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych. Komentarz, pod red. J. Wantoch-Rekowskiego, Lex 2015, Komentarz do art. 24)

Podzielając powyższą linię orzecniczą i uznając za słuszne kasacyjne zarzuty naruszenia praw materialnego przy ferowaniu zaskarżonego wyroku, Sąd Najwyższy z mocy art. 39815 § 1 oraz art. 108 § 2 w zw. z art. 39821 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

Sąd Apelacyjny ponownie rozpoznając sprawę zważył co następuje:

Apelacja (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 7 czerwca 2017r. oddalającego odwołanie (...) spółki z o.o. z siedzibą w W. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. z 5 czerwca 2015r. nr (...) z zasądzeniem od odwołującej się spółki na rzecz organu rentowego kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego, podlegała oddaleniu jako bezzasadna.

Na wstępie rozważań Sąd Apelacyjny zwraca uwagę, że zgodnie z art. 39820 k.p.c., sąd, któremu sprawa została przekazana na skutek uwzględnienia skargi kasacyjnej, związany jest wykładnią prawa dokonaną w tej sprawie przez Sąd Najwyższy. Związanie oceną prawną innego sądu jest wyjątkiem od zasady samodzielnego dokonywania wykładni prawa przez sąd orzekający i ogranicza się do sytuacji, w której sąd wyższej instancji lub Sąd Najwyższy uchyla zaskarżone orzeczenie i przekazuje sprawę sądowi niższej instancji do ponownego rozpoznania.

W okolicznościach niniejszej sprawy oznacza to zaś, że Sąd Apelacyjny rozpoznając ponownie apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 7 czerwca 2017r., nie może przepisów prawa (czy to materialnego czy procesowego) interpretować odmiennie, niż to wynika z uzasadnienia orzeczenia zapadłego przed Sądem Najwyższym.

Sąd ten zaś w uzasadnieniu wyroku z 25 listopada 2021r. jednoznacznie stwierdził, że doręczenie upomnienia z zagrożeniem wszczęcia postępowania egzekucyjnego w rozumieniu art. 15 § 1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji jest czynnością zmierzającą do ściągnięcia należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne mieszczącą w dyspozycji art. 24 ust. 5b ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2022r. poz. 1009 ze zm., zwanej dalej „ustawą systemową”). Doręczenie zaś takiego upomnienia zawiesza bieg terminu przedawnienia do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego.

W niniejszej sprawie podstawę uchylecia wyroku Sądu Apelacyjnego, wskazaną w wyroku Sądu Najwyższego, stanowiło uwzględnienie zarzutu organu rentowego w postaci naruszenia prawa materialnego, tj. art. 24 ust. 5b i art.

ust. 4 ustawy systemowej przez uznanie, że zadłużenie z tytułu składek (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. uległo przedawnieniu, bowiem upomnienie, o którym mowa w art. 15 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji nie może być kwalifikowane jako czynność, o której mowa w art. 24 ust. 5b ustawy systemowej, a tym samym nie skutkuje zawieszeniem biegu terminu przedawnienia.

Przystępując zatem do ponownego rozpoznania apelacji odwołującego się, Sąd Apelacyjny w pierwszej kolejności wskazuje, że podziela ustalenia dotyczące stanu faktycznego poczynione przez Sąd pierwszej instancji i przyjmuje je, czyniąc podstawą własnego rozstrzygnięcia. Zbędne jest ich ponowne przedstawienie, ponieważ orzekając na podstawie materiału zgromadzonego w postępowaniu w pierwszej instancji, sąd odwoławczy nie musi powtarzać dokonanych ustaleń, lecz wystarczy stwierdzenie, że przyjmuje je za własne (por. wyrok Sądu Najwyższego z 23 lipca 2015r., sygn. I CSK 654/14, LEX nr 1781773).

W apelacji nie podniesiono zarzutów naruszenia prawa procesowego. Podkreślić zaś trzeba, że sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji jest związany zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa procesowego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 18 czerwca 2010r., sygn. V CSK 448/09, LEX nr 677914). Związanie to oznacza, że Sąd Apelacyjny nie bada i nie rozważa wszystkich możliwych i hipotetycznych naruszeń prawa procesowego popełnionych przez Sąd Okręgowy, bierze zaś pod uwagę z urzędu uchybienia skutkujące nieważnością postępowania stosownie do art. 378 § 1 k.p.c.

Apelacja organu rentowego została oparta wyłącznie na zarzutach naruszenia prawa materialnego, które okazały się chybione.

Bezspornym między stronami było, że (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. była zobowiązana do opłacenia składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy i Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Odwołująca się spółka nie kwestionowała przy tym faktu, że obowiązku tego nie spełniła, nie podważała również wysokości obciążających ją należności, podnosiła jedynie, że należności z tego tytułu uległy przedawnieniu.

Zgodnie z art. 24 ust. 4 ustawy systemowej (w brzmieniu obowiązującym w okresie objętym zaskarżoną decyzją), należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 10 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5-5d, zaś zgodnie z art. 24 ust. 5b, bieg terminu przedawnienia zostaje zawieszony od dnia podjęcia pierwszej czynności zmierzającej do wyegzekwowania należności z tytułu składek, o której dłużnik został zawiadomiony, do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego.

W uzasadnieniu orzeczenia wydanego przez Sąd Najwyższy w niniejszej sprawie (II USKP 82/21) słusznie podniesiono, że wdrożenie administracyjnego środka egzekucyjnego może nastąpić, z uwagi na konieczność ochrony zobowiązanego, tylko z uwzględnieniem restrykcyjnych przepisów o postępowaniu przymusowym w administracji. Celem zaś postępowania egzekucyjnego w administracji jest uproszczone, przyspieszone i skuteczne zrealizowanie aktu administracyjnego - przy poszanowaniu praw i interesów podmiotu zobowiązanego. Ustawa o postępowaniu egzekucyjnym w administracji nie zawiera legalnej definicji tego postępowania, lecz stanowi w art. 1, że określa ona prowadzone przez organy egzekucyjne postępowanie i stosowane przez nie środki przymusu służące doprowadzeniu do wykonania przez zobowiązanych obowiązków wymienionych w art. 2 tego aktu. W ocenie niektórych przedstawicieli polskiej nauki prawa, postępowaniem egzekucyjnym w administracji w szerokim znaczeniu można nazwać wszystkie postępowania wszczynane i prowadzone w związku z niewykonaniem obowiązku o charakterze administracyjnoprawnym. Autorzy ci zauważają, że wskazane postępowania występują niekiedy w nauce pod tradycyjną nazwą: postępowania przymusowe.

Sąd Najwyższy wskazał dalej, że w literaturze i orzecznictwie przyjmowany jest podział postępowania egzekucyjnego na fazy odnoszące się kolejno do etapów: poprzedzającego wszczęcie egzekucji administracyjnej, dalej -

stosowania samej egzekucji oraz finalnie - następującego po przeprowadzeniu egzekucji. Zdaniem niektórych autorów, w pełni możliwe i uzasadnione wydaje się wyróżnienie na gruncie polskiej ustawy egzekucyjnej trzech podstawowych etapów postępowania egzekucyjnego: zagrożenia indywidualnego egzekucją administracyjną (art. 15 § 1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji), stwierdzenia dopuszczalności egzekucji przez wystawienie tytułu wykonawczego i w określonych wypadkach przesłanie go przez wierzyciela organowi egzekucyjnemu (art. 26-29 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji) oraz zastosowania środka egzekucyjnego (art. 32 oraz odpowiednio - art. 122 § 1, art. 128 § 1, art. 139 § 1, art. 143 § 1, art. 150 § 1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji). Na każdym z tych etapów organy administracji publicznej zobowiązane są do procedowania wedle ściśle określonych reguł; związane są bowiem przepisami ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Tomasz Lewandowski, glosa do wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 8 lipca 2009 r., II FSK 618/08, LEX/el. 2011).

Realizacja zasad konstytucyjnych, zwłaszcza zasady demokratycznego państwa prawa (art. 2 Konstytucji RP) oraz zasady proporcjonalności (art. 31 ust.

3 Konstytucji RP) dokonuje się w omawianym zakresie przede wszystkim przez ustanowienie rozwiązań prawnych zmierzających do zainteresowania adresatów aktów administracyjnych dobrowolnym wykonaniem obowiązków. W ustawie o postępowaniu egzekucyjnym w administracji jako tego typu unormowanie jawi się w pierwszej kolejności zasada zagrożenia (mediatyzacji, upomnienia), której celem jest dążenie do dobrowolnego wykonania ustalonego obowiązku przez uświadomienie zobowiązanemu następstw niezrealizowania obowiązku podlegającego egzekucji administracyjnej. Wyrazem tej zasady jest upomnienie, które, co podkreślił Sąd Najwyższy, w formie pisemnej powinno trafić do zobowiązanego przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego w administracji.

Istotą upomnienia jest uprzedzenie zobowiązanego o zagrożeniu wszczęciem egzekucji administracyjnej. Czynność taka nie ma charakteru władczego, nie rozstrzyga ani o ustanowieniu, ani o istnieniu obowiązku, wobec czego przyjmuje

się, że jest to czynność niezaskarżalna do sądu administracyjnego (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W. z 19 grudnia 2007 r.,

sygn. I SA/Wa 1848/07, LEX nr 494087). Rola upomnienia nie sprowadza się do przypomnienia o istnieniu obowiązku, lecz do uświadomienia konieczności jego wykonania. Upomnienie ma z jednej strony walor informacyjny i perswazyjny, przypomina bowiem zobowiązanemu o konieczności wykonania nałożonego na niego obowiązku oraz wskazuje na konsekwencje niewykonania obowiązku - wszczęcie egzekucji administracyjnej. Z drugiej strony doręczenie upomnienia, o ile jest wymagane, wywołuje doniosły skutek prawny, ponieważ jest warunkiem dopuszczalności prowadzenia egzekucji.

Jako pierwszą czynność zmierzającą do wyegzekwowania należności

z tytułu składek, o której dłużnik został zawiadomiony, organ rentowy wskazywał wystosowane do odwołującej się spółki upomnienia.

Postępowanie dowodowe potwierdziło, że organ rentowy 25 stycznia 2006r. wystawił upomnienie na kwotę 30.776,80 zł, dotyczące zapłaty należności z

tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy i Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych - za okres od lutego 2004r. do listopada 2005r. i kosztów upomnienia. Ww.

upomnienie zostało wysłane na adres (...) sp. z o.o. z siedzibą

w W. ((...)) i odebrane 30 stycznia 2006r. przez pracownika Spółki - A. Z., która była uprawniona do obioru korespondencji Spółki. Następne upomnienia dotyczyły zaległości z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy i Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych - za okres od lutego 2004r. do lipca 2007r. i kosztów upomnienia. Upomnienia zostały odebrane 17 kwietnia 2009r. przez pracownika Spółki - A. Z.. Z treści ww.

upomnień wynikało, że organ rentowy wezwał płatnika składek do uregulowania należności i zmierzał do ściągnięcia długu (upomnienia i zwrotne potwierdzenia odbioru k. 154-157 a.s.).

Art. 15 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji przewiduje, że egzekucja administracyjna może być wszczęta, jeżeli wierzyciel, po upływie terminu do wykonania przez zobowiązanego obowiązku, przesłał mu pisemne upomnienie, zawierające wezwanie do wykonania obowiązku z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego. Postępowanie egzekucyjne może być wszczęte dopiero po upływie 7 dni od dnia doręczenia tego upomnienia. Z treści tego przepisu wynika, że co do zasady nie może być wszczęte postępowanie egzekucyjne w administracji bez wcześniejszego doręczenia ww. upomnienia. Postępowanie rozpoczęte bez dopełnienia tego obowiązku podlega umorzeniu. Wobec czego, upomnienie to należy uznać za obligatoryjny element postępowania egzekucyjnego, bez którego egzekucja skutecznie nie może być wszczęta i prowadzona. Jest więc ono pierwszą i do tego konieczną czynnością zmierzającą do wyegzekwowania należności z tytułu składek, skoro bez doręczenia upomnienia wszczęcie postępowania egzekucyjnego nie byłoby możliwe (tak też wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w P. z 14 lipca 2011r., sygn. I SA/Po 829/10, LEX nr 1150528). Czynność ta mieści się przeto w dyspozycji art. 24 ust. 5b, wobec czego należy przyjąć, że skutkiem doręczenia takiego zawiadomienia jest zawieszenie biegu terminu przedawnienia do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego.

W niniejszej sprawie odwołująca się spółka otrzymała takie upomnienia w dniach 30 stycznia 2009r. i 17 kwietnia 2009r. czego fakt został potwierdzony własnoręcznym podpisem pracownika Spółki uprawnionego do odbioru korespondencji kierowanej do Spółki - A. Z..

W kontekście wyżej przedstawionych rozważań, zwłaszcza wynikających z uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego wydanego w rozpoznawanej sprawie, uznać zatem należy, że organ rentowy przesyłając odwołującej się spółce upomnienia, dokonał tym samym czynności zmierzającej do wyegzekwowania należności z tytułu składek w rozumieniu art. 24 ust. 5b ustawy systemowej.

Nastąpiło to w styczniu 2009r., a więc w momencie gdy przedmiotowe należności nie były jeszcze przedawnione. Wskutek tej czynności bieg przedawnienia uległ zawieszeniu do czasu zakończenia postępowania egzekucyjnego, co oznacza, że same należności nadal obciążają (...) sp. z o.o. z siedzibą w W., jako że nie uległy przedawnieniu.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny uznał apelację organu rentowego bezzasadną. Wobec czego na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił ją w całości, o czym orzekł w punkcie I. sentencji wyroku.

O kosztach zastępstwa prawnego w postępowaniu apelacyjnym i w postępowaniu ze skargi kasacyjnej (zgodnie z treścią sentencji wyroku Sądu Najwyższego), Sąd Apelacyjny orzekł w punkcie II. sentencji wyroku na podstawie art. 98 k.p.c, przy zastosowaniu zasady odpowiedzialności strony za wynik procesu, przy czym kwotę tych kosztów określił na podstawie § 2 ust. 1

pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 i § 10 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015r., poz. 1804), uwzględniając stan prawny obowiązujący na poszczególnych etapach postępowania.

Ewa Stryczyńska